

рівно з прямою спиною і всім відразу стане зрозуміло що ви здатні керувати [5].

Отож варто пам'ятати, що жести і міміка – лише доповнення до людської мови. Навіть при самому активному темпераменті варто утримуватися від бурхливого жестикулювання [6]. Невербальні компоненти спілкування дуже значимі в перші хвилини знайомства при діловій розмові, але не забувайте, що ваша поведінка повинна бути природньою і тоді успіх у діловій розмові вам гарантовано.

Література:

1. Пітер Томсон Самоучитель общения. – Курск: «Кентавр», 2006. – 258 с.
2. Подольська С.А., Лихвар Д.Є., Погорілий В.Д. Кредитно-модульний курс культурології: Навчальний посібник. – К.: «Центр навчальної літератури», 2006. – 368 с.
3. Подольська С.А., Лихвар Д.Є., Погорілий В.Д. Культурологія: Навчальний посібник. – К.: «Центр навчальної літератури», 2006. – 392 с.
4. Чмут Т.К., Чайка Г.Л. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. – К.: «Вікар», 2002. – 223 с.
5. <http://referatik.com.ua/zip/referat/referat-3776.zip>.
6. http://refer.org.ua/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,10801/Itemid

БІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА

Кучній І.Г.

Науковий керівник:

ст. викладач **Герасименко Ю.В.**

Відображено якості харизматичного лідера, а також проведено порівняння базових понять лідерства в людському та тваринному світі.

Лідерство посідає важливе місце в нашому житті. Воно стало об'єктом дослідження ще на початку ХХ ст., коли управління перетворилося на наукову галузь, а менеджери стали впливовою і рушійною силою у суспільстві.

Лідерами бувають різні люди, але вони завжди схильні до співпраці та взаємопідтримки. Людина, яка претендує на роль лідера, повинна психологічно прагнути до переваги і насправді переважати інших, володіти чітким баченням майбутнього і способів його досягнення.

У житті лідера кар'єра й особисте життя тісно переплітаються, взаємодоповнюються. Справжні лідери ніколи не бувають пересічними людьми. Їхні честолюбність, талант, здібності, сприйняття нового служать їм, а не панують над ними. Використовуючи їх, лідери реалізують своє істинне покликання. Вони діють відповідно до свого бачення досконалості і прекрасного, демонструючи при цьому єдність мети й волі, невгамовну енергію.

В даній статті розкриємо харизматичність лідера і його біологічні основи. Харизма – це особливий тип лідерства, заснований не на логіці чи силі традицій, а на виняткових якостях особистості, які люди сприймають як особливий дар. Харизматичність уособлює передусім такі особисті якості – інноваційне мислення гнучкість, співпереживання, активну участь у процесах тощо. Лідери – це є вирощувачі талантів, зброя яких – комунікація, за допомогою якої виявляється потенціал колег.

Звісно, у сьогоденних умовах таланти, не приховуються, головне – виявити, у чому саме людина талановита, адже про наявність деяких здібностей вона може навіть не підозрювати. Тому керівнику-лідеру, який створює колектив співробітників-лідерів, варто особисто брати участь у кожному робочому процесі, який відбувається у компанії: надихати, підштовхувати до прийняття рішень, обговорювати ідеї, при цьому контроль за процесом буде доречним лише на останньому етапі виконання завдання [1, с. 74].

Однією з головних проблем формування творчих здібностей сучасних менеджерів є розвиток їх лідерських якостей і обізнаності в мистецтві управління. При цьому очевидно, що ця проблема одержує три чітко виражені напрями розвитку: навчання керівників-практиків; підготовка резерву кадрів; управлінська підготовка творчих особистостей, які за своїми генетичними якостями спроможні до ефективної управлінської діяльності й мають схильність до неї. Саме

із творчо обдарованих фахівців можна сформувати вкрай потрібний Україні корпус професійних керівників-лідерів, менеджерів виробничої сфери. Прикладом можуть слугувати численні дослідження проблем управління та лідерства [2, с. 65].

Зазвичай лідером вважають менеджера, який здатен ефективно впливати на інших і з яким бажає співпрацювати більша частина колективу. Лідерські якості визначаються не тільки схильністю особистості до управлінської діяльності. Наприклад, О. Баєва у своїх дослідженнях зауважує, що типологічні особливості темпераменту лідера визначаються такими особливими рисами як, бажання ризику вміння фіксувати свою увагу й керувати власною поведінкою на основі процесів саморегуляції та самоконтролю. Такі реакції здебільшого зумовлені генетично, тобто людина вже народжується зі схильністю до емоційної, бурхливої реакції на навколишнє середовище, що зберігається упродовж усього життя [3, с. 67].

М.Д. Виноградський зазначає, що лідерські якості керівника як виразника і захисника інтересів членів колективу вимагають у першу чергу вмілого поєднання у своїй роботі власних і колективних інтересів. Він повинен сприяти творчому зростанню підлеглих, створюючи для цього відповідні умови, добре знати мотивацій і структуру працівників, бути психологом людської душі [4, с. 60].

Підводячи підсумки, можна зазначити, що технологія керівництва повинна відповідати викликаній ситуації, що склалася, творчо насичуватися рисами будь-яких стилів, які роблять лідерство більш ефективним. При цьому саме творча спрямованість менеджера є основною передумовою його високих лідерських якостей.

Щодо біологічних основ лідерства, то хочеться сказати, що як в людському світі так і в тваринному світі проявляються якості лідера.

Людина й тварини-ссавці подібні за мотиваційними процесами. Базисні мотивації людини (голод, спрага, страх, статева поведінка тощо) характерні також для тварин. Спільними для нас і для ссавців є низка форм навчання: звикання, умовно-рефлекторне навчання. Порівнюючи поведінку людини і тварин, деякі вчені припускають, що у людини зберігся той же тип взаємодії спадковості й середовища, який властивий тваринам. Вони вважають, що різниця в генах при народженні відбивається на всіх сторонах життя людини, в тому числі й на духовному. А поведінка людини – це щось середнє між біологічно запрограмованим і соціально придбаним [5, с. 54].

Організована поведінка, у тварин, як правило, через лідерство. Якщо зграю рибок з акваріума поділити на дві частини і помістити в два акваріуми, то в одному акваріумі рибки залишаться в зграї, в іншому розпливаються по всьому акваріуму. Там де лідер ватажок, там і зграя.

Прикладом групового лідерства у тваринному світі може служити гусяча зграя. Махаючи крилами, кожний гусак створює додаткову піднімальну силу для наступного за ним у зграї гусака. Тому зграя здатна пролетіти більші відстані, ніж окремий птах. Якщо екстраполювати ці спостереження на людей то можна сказати, що люди, які діють узгоджено швидше й легше досягають бажаних результатів. Їм допомагає ефект групового руху.

Коли гусак, який летить попереду, утомлюється, він пересувається до хвоста зграї. Його місце займає інший птах. Ця практика закарбована на рівні інстинкту. Гусаки із хвоста зграї криком спонукають лідера летіти швидше. І гомін пташиної зграї, що розчулює людину є не що інше як «ініціатива знизу щодо активізації промесу». А ми вважали, що ініціатива знизу – це надбання японської моделі менеджменту.

У людини регулятивні фізіологічні механізми не дуже відрізняються від тих, що ми спостерігаємо у тварин. Тому одним із основних завдань менеджменту персоналу стає планування кар'єри як для лідерів, так і для тих, для кого більш фізіологічним має бути горизонтальний тип кар'єрного зростання.

Це особиста, а може не тільки особиста трагедія, коли зовнішнє оточення висуває до людини вимоги, що суперечать її генотипу, її фізіологічному типу особистості. Така людина може на межі своїх можливостей непогано виконувати свої функціональні обов'язки, проте ніколи не стане реалізованою, самодостатньою, щасливою.

Таким чином лідерство має біологічне підґрунтя. Для його реалізації потрібні щонайменше дві умови: генотип і можливості для реалізації цього генотипу, які надає організму зовнішнє середовище в ранній період життя. Навчання й власний досвід при відповідному біологічному статусі, здатні створити видатну особистість.

Лідерство має бути актуальним! Якщо ми не будемо гнучкими і різноманітними в управлінні нашими співробітниками – усі зусилля бути визнаним лідером зведуться нанівець. Лакмус актуальності – персонал, який довіряє лідеру і за певних змін дуже жваво реагує на ситуацію, дивлячись в одному напрямку з визнаний лідером.

Література:

1. Сисоєнко М. Тому що лідер // Український юрист. – 2007. – № 12. – с. 74.
2. Нагаєв В. Мистецтво управлінської діяльності і лідерства // Персонал. – 2007. – № 7. – с. 65-66.
3. Баєва О. Біологічні основи влади і лідерства // Персонал. – 2006. – № 11. – с. 67.
4. Виноградський М.Д., Беляєва С.В., Виноградська А.М. та інші. Управління персоналом: Навч. посібник. – Е.: ЦУЛ, 2006. – 500 с.
5. Баєва О. Біологічні основи влади і лідерства // Персонал. – 2006. – № 11. – с. 53-56

ТВОРЧИСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Мудренко О.О.

Науковий керівник:

ст. викладач **Герасименко Ю.В.**

Розглядається сутність творчості та її роль при прийнятті раціональних управлінських рішень та безпосередній організації колективної праці.

Одним із актуальних питань в менеджменті є питання якостей, які повинні мати сучасний менеджер для досягнення успіху в організації праці, прийнятті управлінських рішень. Безперечно кожна людина має індивідуальні властивості, притаманні лише їй, але щоб досягти певної досконалості потрібно постійно працювати над собою через систематичне навчання, генерування ідей, впровадження нових методів досягнення поставлених цілей та інше.

Можна довго говорити, які якості повинні бути притаманні особистості, щоб вона стала хорошим спеціалістом в управлінні, але звернемо увагу на основні з нашої точки зору, а саме цілеспрямованість, тактовність, освіченість, інтуїтивність, дипломатичність, креативність, організованість, ініціативність, мудрість, рішучість, порядність, комунікабельність та інші.